

V L A A M S P A R L E M E N T

Zitting 1999-2000

26 oktober 1999

GEDACHTEWISSELING

**over het verslag van het Rekenhof over het onderzoek
inzake het milieurapport (MIRA) van de Vlaamse Milieumaatschappij (VMM)**

VERSLAG

**namens de Commissie voor Leefmilieu, Natuurbehoud en Ruimtelijke Ordening
uitgebracht door de heer Bruno Tobback**

Samenstelling van de commissie :

Voorzitter : de heer Jacques Timmermans.

Vaste leden :

de heren Joachim Coens, Gerald Kindermans, Erik Matthijs, Jef Van Looy ;

de heren Louis Bril, Jacques Devolder, Patrick Lachaert, Paul Wille ;

de heer Jean Geraerts, mevrouw Marleen Van den Eynde, de heer Frans Wymeersch ;

de heren Jacques Timmermans, Bruno Tobback ;

mevrouw Isabel Vertriest ;

de heer Jos Bex.

Plaatsvervangers :

de heer Jos De Meyer, mevrouw Gisèle Gardeyn-Debever, mevrouw Maria Tyberghien-Vandenbussche, de heer Mark Van der Poorten ;

de heer Marc Cordeel, mevrouw Anny De Maght-Aelbrecht, mevrouw Dominique Guns, de heer Gilbert Van Baelen ;

mevrouw Niki De Gryze, de heren Julien Librecht, Jan Penris ;

de heren Jacky Maes, Jan Van Duppen ;

de heer Johan Malcorps ;

de heer Herman Lauwers.

Zie :

37-C (1999)

– Nr. 1 : Verslag van het Rekenhof

INHOUD

	Blz.
I. INLEIDENDE UITEENZETTINGEN	4
I.1. Toelichting door de afgevaardigden van het Rekenhof	4
I.2. Reactie door vertegenwoordigers van de Vlaamse Milieumaatschappij	5
I.3. Repliek Rekenhof	8
II. OPMERKINGEN EN VRAGEN VAN DE LEDEN	8
III. DEBAT OVER DE EVENTUELE CONCLUSIES	12

DAMES EN HEREN,

De Commissie voor Leefmilieu, Natuurbehoud en Ruimtelijke Ordening besprak op 14 oktober 1999 het verslag van het Rekenhof over het onderzoek inzake het milieuraapport (Mira) van de Vlaamse Milieumaatschappij.

I. INLEIDENDE UITEENZETTINGEN

I.1 Toelichting door de afgevaardigden van het Rekenhof ¹

I.1.1 Milieubeleidsplanning

Het is volgens de vertegenwoordigers van het Rekenhof een algemeen aanvaard gegeven dat het voor elk beleid, en voor het milieubeleid in het bijzonder, van belang is om een planning te maken op langere termijn. In het decreet van 5 april 1995 houdende algemene bepalingen inzake milieubeleid heeft de decreetgever een hoofdstuk over milieuplanning opgenomen. Dit houdt in dat er een tweejaarlijks milieuraapport moet worden gemaakt (het Mira), een vijfjaarlijks milieubeleidsplan (het Minaplan) en jaarlijks een milieujaarprogramma (MJP).

Het Mira is toevertrouwd aan de Vlaamse Milieumaatschappij (VMM). Het Minaplan en het Milieujaarprogramma zijn toevertrouwd aan de centrale administratie.

I.1.2 Doelstellingen van het onderzoek door het Rekenhof

Het onderzoek door het Rekenhof had betrekking op de eerste fase van de planning, zijnde het door de VMM op te maken milieuraapport. Het onderzoek had betrekking op drie thema's.

Het eerste thema gaat uit van het gegeven dat de kosten voor de opmaak van het Mira gefinancierd worden via de begroting van het Minafonds ; de vraag was hoe de kosten van het Mira zich verhouden tot de dotatie uit het Minafonds.

Het tweede en voornaamste thema gaat uit van het gegeven dat het Mira het basisdocument moet zijn voor de milieubeleidsplanning in zijn geheel, dat wil zeggen de basis voor het vijfjaarlijkse Minaplan en het milieujaarprogramma. In functie daarvan is de inhoud van het Mira decretaal vastgelegd. De vraag was of de inhoud van het Mira overeenstemt met de decretale voorschriften.

Het derde thema gaat uit van het gegeven dat de opmaak van het Mira niet volledig door de Vlaamse Milieumaatschappij (VMM) gebeurt maar voor het grootste deel in opdracht wordt gegeven aan onderzoekers. De vraag was of de uitbesteding van die onderzoeksopdrachten in overeenstemming is met de reglementering.

Op basis van de vaststellingen uit het onderzoek, die door de Vlaamse Milieumaatschappij werden nagelezen en becommentarieerd, formuleerde het Rekenhof voor elk van deze drie thema's conclusies en aanbevelingen.

I.1.3 Resultaten van het onderzoek

Dotatie uit het Minafonds

Wat betreft de dotatie uit het Minafonds, die jaarlijks ongeveer 30 à 40 miljoen frank bedraagt, werd vastgesteld dat het Mira daarvan gemiddeld slechts 2/3 nodig heeft. Het gevolg daarvan is dat het overschot van ongeveer 1/3 op het Minafonds geblokkeerd blijft en dus niet kan worden aangewend voor andere milieuprojecten. De middelen van het Minafonds bestaan hoofdzakelijk uit milieuheffingen op gezinnen en bedrijven en zijn bedoeld voor allerlei milieuprojecten die in de begroting van het fonds zijn opgenomen.

Het overschot blijkt zich bovendien over de jaren heen te cumuleren en bedroeg eind 1998 de som van 72 miljoen frank.

De toenmalige minister van leefmilieu heeft daarop geantwoord dat de VMM in de loop van 1997 is overgestapt naar de opmaak van jaarlijkse themaraapporten (in plaats van één rapport om de twee jaar) en de inkomsten en uitgaven daardoor beter op elkaar kunnen worden afgestemd.

Mira als basis voor milieuplanning

Opdat het Mira als basisdocument zou kunnen dienen voor de milieubeleidsplanning heeft de de-

¹ Het Rekenhof werd vertegenwoordigd door de heren Guido Bockstael, eerste-auditeur-directeur, Johan Blyau, eerste auditeur en Rik Verlinde, auditeur.

creetgever een aantal inhoudelijke verplichtingen opgelegd. Het milieuraapport moet :

- een beschrijving geven van de toestand van het milieu ;
- een evaluatie maken van het gevoerde beleid ;
- een beschrijving geven van de verwachte evolutie van het milieu bij ongewijzigd beleid en bij gewijzigd beleid.

Vooral dit laatste punt (scenariobeschrijving) kon tot op heden niet volledig gerealiseerd worden, wat volgens het Rekenhof voor een groot deel te wijten is aan de onderbezetting van het VMM-team dat slechts uit 5 personen bestaat. Ook in het kader van de verhoging van de werkdruk ingevolge de opmaak van jaarlijkse themarapporten (in plaats van tweejaarlijkse rapporten) is een personeelsuitbreiding van het Mira-team verantwoord. De minister heeft in dit verband geantwoord dat in een personeelsuitbreiding wordt voorzien.

Het Rekenhof stelde ook vast dat er meer overleg nodig is tussen de Mira-stuurgroep die de eindverantwoordelijkheid draagt voor het rapport, en de administratie die verantwoordelijk is voor het Mina-plan. Op die manier kunnen het Mira en het Mina-plan beter op elkaar worden afgestemd en kan worden voorkomen dat, zoals in het verleden, overlappende onderzoeksprojecten worden uitgevoerd. Ook die aanbeveling werd door de minister bijgetreden en bovendien werd er in de praktijk reeds gevolg aan gegeven.

Een andere vaststelling is dat noch de VMM, noch de administratie kennis hebben van de milieugegevens en –studies die in Vlaanderen reeds beschikbaar zijn. Het Rekenhof heeft er in dat verband op gewezen dat de Vlaamse regering reeds in 1992 heeft beslist een dergelijke overkoepelende milieudatabank uit te bouwen.

De minister antwoordde dat de organisatie van dergelijke milieudatabank een moeizaam proces is maar dat het een prioriteit van het beleid blijft.

Studie- en onderzoeksopdrachten

Er werd nagegaan of bij het sluiten van studie- en onderzoekscontracten in overeenstemming met de wetgeving en de reglementering werd gehandeld.

In hoofde van de leden van de stuurgroep en van de projectleider treedt er belangenvermenging op bij de gunning en bij de eindbeoordeling van de

studiecontracten vermits ze vaak zelf, hetzij in persoonlijke naam, hetzij in naam van de instelling waarin ze een functie bekleden, de opdracht krijgen toegewezen. Om belangenvermenging te voorkomen, is het aangewezen de taken van de stuurgroep te beperken tot het toezicht op de algemene gang van zaken en de maatschappelijke begeleiding bij de opstelling van het milieuraapport.

Er bestaat een discrepantie tussen de prijs van de contracten met de nv Regasa en die van de andere onderzoekers. De prijs van de eerstgenoemde contracten vergoedt bovendien de secretariaats- en overheadkosten, die reeds door de VMM ten laste worden genomen.

De contracten met professoren ten persoonlijke titel dienen voorafgaandelijk door het universiteitsbestuur te worden toegestaan. Contracten met rechtspersonen (vzw, cv, nv, ...) die wetenschappelijke of andere dienstverlening van de universiteit overnemen, zijn slechts onder bepaalde voorwaarden toegelaten, onder meer indien deze activiteiten niet op de vereiste wijze door de universiteit zelf kunnen worden uitgevoerd. Bij de wetenschappelijke dienstverlening door universiteiten of hogescholen dient het decreet van 22 februari 1995 betreffende de wetenschappelijke of maatschappelijke dienstverlening door de universiteiten of de hogescholen en betreffende de relaties van de universiteiten en de hogescholen met andere rechtspersonen te worden nageleefd.

I.2. Reactie door vertegenwoordigers van de Vlaamse Milieumaatschappij ²

I.2.1. Inleiding

Ook de vertegenwoordigers van de VMM verwijzen naar de decretale bepalingen met betrekking tot Mira. Het rapport moet een beschrijving, analyse en evaluatie bevatten van de bestaande toestand van het milieu en van het tot dan toe gevoerde milieubeleid. Die beschrijving wordt opgenomen in

² De VMM werd vertegenwoordigd door de heren Frank Van Sevenscoten, administrateur-generaal, en Philippe D'Hondt, afdelingshoofd meetnetten en onderzoek.

de Mira-T-rapporten, volgens een thematische indeling. Het rapport moet eveneens een beschrijving bevatten van de verwachte ontwikkeling van het milieu bij ongewijzigd beleid en bij gewijzigd beleid volgens een aantal relevant geachte scenario's (Mira-S of scenario-rapport).

De hoofddoelstellingen van Mira zijn volgens de memorie van toelichting bij het decreet algemene bepalingen inzake milieubeleid :

- het verschaffen van een wetenschappelijke basis voor het Vlaams milieubeleid ;
- het maatschappelijk draagvlak versterken door het verhogen van het milieu-inzicht en -bewustzijn en ;
- de Vlaamse kennisbasis afstemmen op internationale standaarden.

I.2.2 Historiek milieubeleidsrapportering en -planning

Tot 1990 bestonden in het Vlaamse gewest enkel sectorale plannen, zoals het afvalstoffenplan en de algemene waterzuiveringsprogramma's. Het decreet bestuurlijk beleid geeft in december 1990 een eerste aanzet tot milieurapportering omdat het de VMM de opdracht geeft meetnetten uit te bouwen rond water en lucht en hierover verslag uit te brengen.

In 1993 werd het Europees Milieu-agentschap opgericht. Dit is vermeldenswaardig omdat de milieurapportering in een Europese context moet worden gesitueerd.

In 1994 werd door de VMM een eerste milieu- en natuurrapport opgesteld, voorafgaand aan het decreet algemene bepalingen maar in uitvoering van een beslissing van de Vlaamse regering.

De grote mijlpaal is het decreet van 5 april 1995 houdende algemene bepalingen inzake milieubeleid, dat onder meer handelt over milieurapportering en milieubeleidsplanning. De vertegenwoordigers van de VMM beklemtonen in dit verband dat het decreet van recente datum is en dat de milieurapportering in het Vlaamse gewest dus maar een korte geschiedenis kent.

In 1996 werd het eerste decretaal opgelegd milieu- en natuurrapport opgesteld ; in 1997 het milieubeleidsplan 1997-2001.

In 1998 werd een thematisch milieu- en natuurrapport voorgesteld (Mira-T '98). In 1999 was er een nieuw thematisch verslag (Mira T'99) en werd een blauwdruk opgesteld voor het scenariorapport (Mira-S) dat in 2000 wordt voorgesteld.

I.2.3 Reacties op de aanbevelingen van het Rekenhof

Het ontwikkelen van scenario's

De administrateur-generaal van de VMM stelt dat de kwaliteit van het Vlaamse milieu- en natuurrapport internationaal wordt erkend. Zo geldt het Mira als een van de inspiratiebronnen voor het Europese milieurapport. In de OESO-review van 1998 wordt bovendien letterlijk gesteld dat Vlaanderen vooruitstrevende milieubeleidsplannen heeft, die gebaseerd zijn op een toonaangevend milieu- en natuurrapport.

In 1996 werden in het rapport reeds scenario's opgenomen tot 2005-2010 met betrekking tot een beperkt aantal activiteiten. In 1998 werden in het Mira-T rapport de milieuverstoringen thematisch bekeken. Op Europees vlak werd daarbij pionierswerk verricht inzake het opstellen van eenduidige indicatoren voor de schakels in de milieuverstoringketen. Daarbij werd uiteraard aansluiting gezocht bij internationaal gebruikte indicatoren. In 1999 werd tot slot een blauwdruk opgesteld voor Mira-S 2000.

De opgestelde rapporten worden ter inzage voorgelegd aan de aanwezige commissieleden. Aan de hand van een aantal slides over bevolking, landbouw, verkeer en vervoer en over de inschatting van het verloop van emissies wordt een overzicht gegeven van de reeds ontwikkelde scenario's in deze rapporten.

Verhouding Mira en milieubeleidsplan

Het is duidelijk dat het milieurapport en het milieubeleidsplan op elkaar moeten worden afgestemd. Toch is het belangrijk ze als gescheiden instrumenten te blijven beschouwen. Het Mira moet op wetenschappelijke en onafhankelijke basis worden opgesteld. Het milieubeleidsplan betreft daarentegen een beleidsbeslissing van de Vlaamse regering.

Het eerste milieubeleidsplan 1997-2001 is opgebouwd op basis van de thema's en de toestandsbeschrijving in het Mira. In 1999 werd een gedachte-

wisseling en samenwerking tussen de teams van Mira en het Mina-plan georganiseerd. Ook over Mira-S 2000 wordt overleg gepleegd tussen beide teams van deskundigen, in het bijzonder over de onderlinge afstemming van het scenario-rapport en het milieubeleidsplan 2002-2007. De projectleider van het Mira neemt deel aan de vergaderingen van het planningsteam, en omgekeerd woont de projectleider van het planningsteam de vergaderingen van de Mira-stuurgroep bij. Er werd de voorbije jaren ook aan een betere afstemming en sturing van het wetenschappelijk onderzoek gewerkt. De resultaten daarvan zijn duidelijk zichtbaar.

Begroting milieu- en natuurrapport

Door het doorbreken van de tweejaarlijkse cyclus van rapporten kan er nu ook beter worden begroot op jaarbasis.

Voor de opmaak van het rapport beschikt de VMM volgens de administrateur-generaal over beperkte middelen. Er wordt dan ook een zuinig beleid gevoerd. In dit verband wordt het verschil benadrukt in de opdracht van de projectleider van de stuurgroep, die een belangrijke coördinatietaak heeft, en de tientallen onderzoekers die een toestandsbeschrijving in een bepaald domein moeten opstellen.

Er is een probleem wat de kritische capaciteit van de onderzoekers betreft. De onderzoeksverslagen moeten door het projectteam vaak worden herschreven om de maatschappelijke relevantie ervan duidelijker naar voor te brengen. Dit komt bovenop het conceptuele werk, het opstellen van blauwdrukken en het selecteren van onderzoekers door het projectteam. Het Rekenhof heeft dan ook terecht gewezen op de onderbestaffing van het team. Na het doorlopen van de procedures inzake aanwerving en begroting werd het team recent uitgebreid van 4 naar 6 medewerkers.

Wat de werking van de Mira-stuurgroep betreft, laat de administrateur-generaal opmerken dat naast de decretaal aangeduide leden ook deskundigen deelnemen aan de werkzaamheden. De opmerking van het Rekenhof over de aanwezigheidsgraad was terecht, maar had vooral betrekking op de decretaal aangeduide leden van de stuurgroep. Sinds begin 1999 wordt gewerkt met een systeem van plaatsvervangende leden waardoor de participatiegraad werd verhoogd.

De rol van de stuurgroep is in het uiteindelijke decreet algemene bepalingen ruimer opgevat dan in het voorontwerp van decreet. Naast een begelei-

dingsopdracht kreeg de stuurgroep in het decreet de rol van eindverantwoordelijke van het rapport toebedeeld. Dit kan aanleiding geven tot discussie. Het is voor de administrateur-generaal echter ook een bijkomende waarborg voor de objectiviteit van het rapport.

De gunning van de studie- en onderzoeksopdrachten gebeurt door de ambtenaren van het projectteam en niet door de stuurgroep. Daarbij moet worden beklemtoond dat de markt van Vlaamse milieudeskundigen beperkt is.

De VMM kent het decreet van 22 februari 1995 betreffende de wetenschappelijke en maatschappelijke dienstverlening door de universiteiten en hogescholen. De VMM heeft echter geen duidelijk zicht op de procedures die in de universiteiten en hogescholen gelden bij het sluiten van contracten. De overgrote meerderheid van de contracten werd gesloten met de instellingen. Slechts in een beperkt aantal gevallen werd met individuele professoren een overeenkomst ondertekend.

Het Rekenhof maakte ook een opmerking over de werking van de milieudatabank. De beschikbaarheid van data is een basisprobleem bij het opstellen van milieumodellen en scenario's. Reeds in augustus 1992 nam de regering een besluit over de oprichting en werking van een milieudatabank. De databank van de VMM bevat momenteel miljoenen gegevens die door diverse instanties worden aangebracht. Deze gegevens zijn raadpleegbaar via internet. Het Rekenhof heeft echter gelijk in die zin dat er nog geen geïntegreerde logische databank operationeel is.

1.2.4 Slotbeschouwing

De vertegenwoordigers van de VMM besluiten dat inzake milieurapportering op korte termijn een trendbreuk werd gerealiseerd. De vier Mira-producten dienen als basis voor het milieubeleid en als instrument voor sensibilisering.

Het zijn bovendien kwalitatief hoogstaande producten. Dat blijkt volgens de VMM uit de bijdrage van de Vlaamse administratie aan de regeerakkoorden en uit de erkenning door het Europees Milieu-agentschap en de OESO. Belangrijk is ook dat de VMM er stilaan in slaagt het rapport in eigen beheer op te stellen. De deskundigheid waarvan het vroeger ontbrak is nu in de administratie

zelf aanwezig, onder meer door de inzet van de vorige projectleiders.

De VMM heeft in de mate van het mogelijke de aanbevelingen van het Rekenhof in praktijk gebracht.

I.3. Repliek Rekenhof

Een vertegenwoordiger van het Rekenhof repliceert dat uit de uiteenzetting en de feiten blijkt dat de aanbevelingen inzake het Mira als basis voor de gewestelijke milieuplanning, reeds voor het merendeel tot concrete acties hebben geleid :

– een scenariobeschrijving werd uitgewerkt en een blauwdruk voor een eerste scenario-rapport (Mira-S 2000) werd opgesteld ;

– het personeelsbestand van het VMM-projectteam wordt verder uitgebreid ;

– er is een gestructureerd overleg tussen de teams verantwoordelijk voor Mira en het Minaplan, respectievelijk ondergebracht bij de VMM en de leefmilieu-administratie, waardoor overlapping in opdrachten en onderzoek kan worden vermeden ;

– er is een systeem van vaste vervangers uitgewerkt om de deelname aan de Mira-stuurgroep te verbeteren.

Andere aanbevelingen vereisen nog verdere opvolging :

– er is het algemene uitgangspunt dat de financiële middelen voor het Mira nauwkeuriger moeten worden geraamd teneinde de begroting van het Minafonds niet onnodig te belasten ;

– de milieudatabank die door alle betrokken instanties (OVAM, VLM, VMM, VMW en de nv Aquafin) kan worden geraadpleegd, is nog niet operationeel ;

– wat de naleving betreft van het decreet van 22 februari 1995, is het Rekenhof van oordeel dat ook de VMM daarin verantwoordelijkheid kan nemen door in eerste instantie met de hogescholen en universiteiten overeenkomsten te sluiten.

II. OPMERKINGEN EN VRAGEN VAN DE LEDEN

Belangenvermenging

De heer Joachim Coens stelt dat het verslag van het Rekenhof toch enkele verstrekkende passages bevat, meer bepaald in punt 4.3 onder de hoofding ‘belangenvermenging’. Daaruit kan worden besloten dat er sprake is van belangenvermenging in hoofde van de voormalige projectleider en van leden van de stuurgroep. Een cruciaal element in het dossier is volgens het lid dat belanghebbenden zich moeten wraken bij de beoordeling van projecten en dat het Rekenhof heeft vastgesteld dat dit niet is gebeurd.

De heer Philippe D’Hondt, afdelingshoofd van de VMM, laat opmerken dat het niet de stuurgroep is die de concrete projecten voorstelt. Het projectteam doet een voorstel, dat aan de stuurgroep wordt meegedeeld.

De heer Joachim Coens verwijst naar briefwisseling met de minister van financiën en begroting over het contract met het Studiecentrum Technologie, Energie en Milieu (STEM) van de UFSIA (blz. 25 van het verslag van het Rekenhof). Daarin geeft de projectleider toe dat er andere instellingen zijn, met name de VITO en KU Leuven, die over de vereiste modellen beschikken. Bijzonder merkwaardig is volgens het lid dat de projectleider schrijft dat het modelleringscontract met STEM van bij de aanvang van het Mira-2 project was voorzien en dat zijn toezegging om als projectleider op te treden daaraan was gekoppeld. Daarvoor kan hij getuigen oproepen. Dit wekt de indruk dat men vooraf wist dat er een openbare aanbesteding moest gebeuren, maar die bewust niet heeft laten plaatsvinden. De projectleider lijkt zich te willen indekken door te melden dat hij op voorhand zijn voorwaarden heeft gesteld. Bestaat er een geschreven toezegging dat aan die voorwaarden tegemoet zou worden gekomen ? Kan de projectleider zich daarop beroepen om te stellen dat de wetgeving inzake overheidsopdrachten niet moet worden nageleefd ?

Ook de heer André Denys verwijst naar punt 4.3 van het verslag. Het lid heeft de indruk dat het Rekenhof na de reactie van de VMM op de opmerkingen inzake belangenvermenging terugkomt en

vraagt hierover verduidelijking. Essentieel in het verweer van de VMM is de bewering dat enkel het STEM voldoende deskundigheid bezat om de bouw van het vereiste milieumodel aan te kunnen. Nochtans waren dergelijke modellen ook elders in gebruik. Indien de stelling van de VMM juist is, hoe moest de gunning van de opdracht in dat geval verlopen ?

De heer Philippe D'Hondt antwoordt dat de modellen waarvan sprake voortdurend in staat van ontwikkeling zijn. Ze werden ten behoeve van de VITO en de KU Leuven aangepast voor specifieke toepassingen. Voor de verdere ontwikkeling van het model was het aangewezen om met het originele instrument te werken. De knowhow voor de verdere ontwikkeling was enkel aanwezig in de onderzoekscel van professor Verbruggen.

Een vertegenwoordiger van het Rekenhof ziet twee oorzaken voor een mogelijke belangenvermenging. Ten eerste bepaalt het decreet dat de stuurgroep belast is met de algemene begeleiding van de opstelling van het milieurapport en er tevens de eindverantwoordelijkheid voor draagt. Bovendien specificeert het uitvoeringsbesluit van 28 juli 1995 dat de stuurgroep waakt over de wetenschappelijke kwaliteit van het rapport en ook de strategische beslissingen neemt inzake concept en structuur. Uit deze bepalingen vloeit een mogelijke belangenvermenging in hoofde van de leden van de stuurgroep voort. De tweede oorzaak is de situatie waarbij voor de functie van projectleider een beroep werd gedaan op een contractueel deskundige. Dit laatste is intussen rechtgezet omdat de projectleider sinds september 1998 een ambtenaar is.

Alle contracten gesloten door de VMM met betrekking tot het opstellen van de milieurapporten zijn onderhands gegund. Dit is volgens het Rekenhof conform met de wetgeving betreffende de overheidsopdrachten. Bij een onderhandse of onderhandelingsprocedure moet echter in principe een beroep worden gedaan op mededinging. Dit is niet gebeurd voor het contract met de voormalige projectleider en zijn instelling. Voor de deelrapporten kan worden aangenomen dat aan de vereisten van mededinging werd voldaan door het contacteren van quasi alle deskundigen uit de wetenschappelijke, administratieve en sociaal-economische wereld, en uit de milieubeweging. Alle geïnteresseerden konden zich opgeven als auteur of begeleider.

De afgevaardigde van het Rekenhof verwijst in dit verband nog naar een leidraad van het Ministerie van de Vlaamse Gemeenschap bij het gunnen van

overheidsopdrachten.³ Daarin staat dat een feitelijk monopolie mogelijk is op basis van technische en artistieke gronden. De technische verwevenheid moet voor elk geval apart worden beoordeeld. Het volstaat niet dat de aanbestedende overheid zich op behoorlijke motieven kan beroepen om de opdracht aan een bepaalde opdrachtnemer toe te wijzen. Die overheid gaat er dan immers impliciet van uit dat deze opdrachtnemer altijd de beste offerte zal hebben, bijvoorbeeld omdat hij reeds vertrouwd is met de materie. Maar ook in dat geval zal de aanbestedende overheid als het ware de proef op de som moeten nemen door toch de mededinging te laten spelen. Eventueel had men op buitenlandse mededinging een beroep moeten doen.

De vaststelling dat het aantal milieudeskundigen in het Vlaamse gewest inderdaad beperkt is, betekent volgens het Rekenhof evenmin dat de decreten van 23 februari 1994 en 22 februari 1995 betreffende de wetenschappelijke dienstverlening door de universiteiten niet moeten worden nageleefd.

De heer Bruno Tobback laat opmerken dat het feiten betreft die in het verleden hebben plaatsgevonden, wat de discussie bemoeilijkt, en dat intussen de functie van projectleider door een statutaire ambtenaar wordt waargenomen. Uit de reactie van de VMM en de repliek van het Rekenhof begrijpt het lid dat de toekenning van contracten in het verleden onvoorzichtig is verlopen en dat er kleine fouten zijn gemaakt, zonder dat er daarom sprake is van duidelijke inbreuken op de wetgeving. Daaruit blijkt de behoefte aan een gedragscode voor de verantwoordelijken en deskundigen die bij een dergelijk project betrokken zijn.

Een andere vraag is volgens het lid of het Rekenhof niet te ver is gegaan door in het verslag de term belangenvermenging te laten vallen en door te stellen dat de wetgeving niet werd nageleefd. De Inspectie van Financiën heeft uiteindelijk immers haar visum aan de contracten verleend, ook aan de contracten gesloten met de UFSIA en de nv Regasa. Blijft het Rekenhof bij zijn opmerkingen na het verweer van de VMM en het antwoord van de toenmalige minister ?

Ook de heer Eric Van Rompuy wil weten of het Rekenhof de term belangenvermenging nog gepast vindt. De heer Joachim Coens vraagt in dit verband volgens welke procedure het verslag van het Rekenhof tot stand is gekomen.

³ Overheidsopdrachten in de klassieke sectoren. Beknopte leidraad bij de toepassing van de wet van 24 december 1993 en haar uitvoeringsbepalingen, p. 48.

Een vertegenwoordiger van het Rekenhof antwoordt dat het rapport is voorgelegd aan de VMM. De reactie van de VMM is in het rapport verwerkt, waarna het is voorgelegd aan de minister. Het antwoord van de minister is in het verslag opgenomen. Naar de toekomst toe kan het Rekenhof enkel aanbevelingen doen.

Het Rekenhof blijft bij de stelling dat er sprake is van belangenvermenging maar meent dat een onderscheid moet worden gemaakt tussen de belangenvermenging in hoofde van de stuurgroep en in hoofde van de projectleider. De opdracht van de stuurgroep is vastgelegd in het decreet algemene bepalingen inzake milieubeleid en in het uitvoeringsbesluit. De stuurgroep kreeg, in tegenstelling tot wat oorspronkelijk de bedoeling was, zowel een begeleidende als een beoordelende taak inzake het wetenschappelijk onderzoek. Die constructie werkt belangenvermenging in de hand, weliswaar op een onrechtstreekse wijze omdat uiteindelijk de VMM en niet de stuurgroep de contracten sluit. De belangenvermenging bij de projectleider is volgens het Rekenhof echter duidelijk.

De heer André Denys vraagt vanwaar de term belangenvermenging komt. Betekent dit dat niet de juiste procedure werd gevolgd of wordt de betrokken projectleider vooral verweten dat hij zijn eigen project heeft beoordeeld ?

Een afgevaardigde van het Rekenhof antwoordt dat de term belangenvermenging komt uit artikel 10, §1 van de wet van 24 december 1993 betreffende de overheidsopdrachten. Daarin staat dat het “iedere ambtenaar, openbaar gezagsdrager of ieder natuurlijk of rechtspersoon belast met een openbare dienst verboden is, op welke wijze ook, rechtstreeks of onrechtstreeks tussen te komen bij de gunning van en het toezicht op de uitvoering van een overheidsopdracht van zodra hij persoonlijk of via een tussenpersoon belangen heeft in één van de inschrijvende ondernemingen”. De daaropvolgende paragraaf stelt dat dit belang onder andere “wordt vermoed te bestaan indien deze personen zelf of bij tussenpersoon eigenaar zijn, mede-eigenaar of werkend vennoot zijn van één van de inschrijvende ondernemingen, dan wel in rechte of in feite, zelf of bij tussenpersoon, een directie- of beheersbevoegdheid uitoefenen”. Volgens het Rekenhof werden zowel de projectleider als de leden van de begeleidende stuurgroep belast met een opdracht voor het ontwerpen van en of het toezicht op de uitvoering van een overheidsopdracht. Ze zijn gehouden zichzelf te wraken van zodra zij (directe of indirecte) belangen hebben in één van de

inschrijvende ondernemingen. Het Rekenhof stelt vast dat dit nooit is gebeurd.

De heer Tobback merkt op dat het niet de stuurgroep is die de projecten toekent. Uit het antwoord van de VMM op de vraag van de heer Coens blijkt dat het projectteam een voorstel doet, dat wordt meegedeeld aan de stuurgroep. Het is de VMM die formeel de gunningsprocedure bewaakt. De uiteindelijke vraag is volgens het lid of de wetgeving inzake overheidsopdrachten naar de geest werd geschonden door de gevolgde procedure, rekening houdend met het feitelijk monopolie op basis van technische gronden.

De heer André Denys vraagt aan de vertegenwoordigers van de VMM of de toenmalige minister van leefmilieu op de hoogte was van de wijze waarop de toenmalige projectleider werd aangeworven. Was er geen sprake van sluipende besluitvorming ?

De heer Frank Van Sevenscoten, administrateur-generaal van de VMM, antwoordt dat de bevoegde minister op de hoogte was van deze manier van werken. Alle contracten zijn getekend door de bevoegde minister en de belangrijke contracten werden, gezien het bedrag, ter goedkeuring voorgelegd aan Vlaamse regering. De contracten met de projectleider werden besproken onder meer met de Inspectie van Financiën, die ten volle haar rol heeft gespeeld. Na enige discussie heeft de inspectie, zich bewust van de moeilijkheidsgraad van de opdracht en de vereiste deskundigheid, een gunstig advies gegeven.

Cumulatieregeling

De heer Joachim Coens vraagt verduidelijking bij de passage op bladzijde 28 van het verslag van het Rekenhof over de naleving van het decreet wetenschappelijke dienstverlening en de eventuele toelating aan professor Verbruggen voor het uitvoeren van een cumulatie tijdens de jaren 1995 tot en met 1998. Er staat dat van een eventuele toelating door de UFSIA tot bewijs van het tegendeel niets bekend is. De heer Johan Malcorps vraagt of met de universitaire instelling contact werd opgenomen.

Een vertegenwoordiger van het Rekenhof antwoordt dat contact werd opgenomen met het bestuur van de UFSIA en dat door het bestuur werd meegedeeld dat geen aanvraag bekend was voor deze periode. Enkel tijdens de periode van 1 oktober 1993 tot 30 september 1994 werd de voltijdse opdracht van de projectleider als lid van het zelfstandig academisch personeel gereduceerd tot een deeltijdse opdracht ten belope van 70 percent.

Mevrouw Vera Dua, Vlaams minister van Leefmilieu en Landbouw, stelt dat zij van de betrokkene twee documenten kreeg waaruit blijkt dat de algemene vergadering van de UFSIA voor de academiejaren 1996-1997 en 1997-1998 aan de professor de toestemming heeft gegeven om gedurende 2 halve dagen per week de taak van projectleider van het Mira-rapport op zich te nemen.

De heer Bruno Tobback zegt niet te twijfelen aan de inzet van de voormalige projectleider, inzet die door de VMM werd benadrukt. Hij vraagt of uit de verantwoordingstukken inzake de betalingen aan de nv Regasa blijkt dat de prestaties beperkt bleven tot twee halve dagen per week. Op basis daarvan kan men nagaan of de cumulatierегeling werd gerespecteerd.

De heer Joachim Coens stelt dezelfde vraag en laat opmerken dat in het academiejaar 1993-1994 de opdracht van de projectleider als lid van het academisch personeel werd gereduceerd tot 70 in plaats van 80 percent. De toenmalige minister van leefmilieu stelde zelfs als voorwaarde dat de projectleider halftijds verlof zou nemen bij de UFSIA. Werd de academische gemeenschap correct geïnformeerd over de draagwijdte van de opdracht als projectleider? De inspecteur van financiën had in zijn advies de bevoegde minister afgeraden een beroep te doen op de professor omdat hij op dat ogenblik reeds voor meer dan 30 miljoen frank aan opdrachten in uitvoering had.

De heer Philippe D'Hondt van de VMM verduidelijkt dat de contracten met de nv Regasa werden opgesteld op basis van de prestatie van twee halve dagen per week en dat ook op die basis werd betaald. Het tarief voor de prestaties van de voormalige projectleider is gebaseerd op het expertbarema van de ingenieursvereniging KVIV. Indien de betrokkene in zijn vrije tijd meer heeft gewerkt, vindt dat wellicht zijn oorzaak in zijn gedrevenheid om het project tot een goed einde te brengen. De contracten ten belope van 30 miljoen frank waarvan sprake in het advies van de Inspectie van Financiën zijn contracten die zowel onder persoonlijke naam als onder de naam van de vzw STEM zijn gesloten.

Een vertegenwoordiger van het Rekenhof verduidelijkt dat inzake de cumulatierегeling formeel geen overtreding kan worden vastgesteld. In de conclusies in punt 4.6 blijft het Rekenhof wel bij de opmerking dat er een discrepantie bestaat tussen de prijs van de contracten met Regasa en die van de andere onderzoekers. Blijft ook de opmerking dat contracten met professoren voorafgaandelijk door het universiteitsbestuur moeten worden toe-

gestaan, wat de valorisatie van kennis en expertsie door de universiteiten ten goede moet komen.

Vergoeding van de projectleider

Op de vraag van de heer Coens of er redenen zijn om hetzelfde KVIV-barema niet voor andere onderzoekers toe te passen, antwoordt de vertegenwoordiger van het Rekenhof dat dit zou leiden tot een forse stijging van de kosten voor onderzoekscontracten. De vraag is of de Vlaamse gemeenschap deze tarieven moet hanteren. De KVIV-normen zijn geen officiële barema's maar conventionele tarieven, die bovendien de sociale lasten, secretariaatskosten en overheadkosten omvatten. Het secretariaat van het Mira-rapport was echter gehuisvest bij de VMM, wat volgens het Rekenhof betekent dat het tarief hier verkeerd werd toegepast.

De heer D'Hondt, afdelingshoofd VMM, repliceert dat de persoon die bij de VMM instaat voor de administratieve ondersteuning van het Mira-rapport pas in 1999 werd aangeworven. In de voorgaande periode werd het secretariaatswerk verricht door leden van het projectteam maar ook door het secretariaat van de betrokken professor.

De heer Frank Van Sevenscoten, administrateur-generaal van de VMM, benadrukt dat de coördinerende opdracht van de projectleider van een geheel andere aard was dan de taak van de onderzoekers, wat het verschil in de overeengekomen prijs verklaart. Verder blijkt, uit inlichtingen ingewonnen bij de KU Leuven, dat deze universiteit voor wetenschappelijke dienstverlening het minimumtarief aanrekenet van 5.000 frank per uur plus 10 percent overheadkosten.

Statuut van de projectleider

De heer Joachim Coens informeert naar de actuele situatie. Is de projectleider nog steeds een ambtenaar?

De heer Frank Van Sevenscoten antwoordt dat de projectleider sinds eind september 1998 een ambtenaar is. Na de wervingsmachtiging werd door VWS een wervingsexamen georganiseerd. Door de hoge eisen die werden gesteld, waren er van de dertig kandidaten slechts twee geslaagd. De eerst gerangschikte kandidaat is gedurende een jaar actief geweest als projectleider. Nadien is ze teruggekeerd naar de internationale organisatie waar ze voorheen al actief was op het vlak van milieureportering en waar ze een hogere functie kreeg aangeboden. De tweede kandidate was reeds lid van

het projectteam, eerst in contractueel en daarna in statutair verband. Ze werd aangesteld als projectleider en vervult nog steeds die functie.

III. DEBAT OVER DE EVENTUELE CONCLUSIES

Op voorstel van de heer Jacques Timmermans, commissievoorzitter, bespreekt de vergadering vervolgens de politieke conclusies die op basis van het verslag van het Rekenhof kunnen worden getrokken.

Standpunten van de leden

De heer Bruno Tobback besluit dat er, wat de toekenning van studie- en onderzoekscontracten betreft, fouten zijn gemaakt. Zo hadden bijvoorbeeld de stuurgroepleden zichzelf op een duidelijke manier moeten wraken bij het bespreken van onderzoekopdrachten waarbij ze betrokken waren. Het lid meent echter niet te kunnen besluiten dat er onwettigheden of grove fouten zijn gebeurd. Het verslag van het Rekenhof gaat soms te ver in zijn bewoordingen wat de gemaakte fouten betreft. Uit de bespreking blijkt wel dat er nood is aan een duidelijke gedragscode voor de personen die worden belast met het ontwerpen van en/of het toezicht van studie- en onderzoekopdrachten, een gedragscode die stipt moet worden nageleefd. Het lid vraagt de minister een dergelijke gedragscode op te stellen om problemen in de toekomst te vermijden.

Belangrijker is volgens de heer Tobback de vaststelling dat er in Vlaanderen een gebrek is aan wetenschappelijke kennis over het leefmilieu. De toewijzing van opdrachten zou anders zijn verlopen indien er meer deskundigen voorhanden waren. Het wetenschappelijk milieuonderzoek, zowel het toegepast onderzoek (onderzoek en ontwikkeling) als het verwerven van theoretische kennis, moet verder worden ondersteund. De milieurapportering is daartoe een uitstekend instrument omdat ze de mogelijkheid biedt de wetenschappelijke wereld op een brede basis aan te spreken en de ontwikkeling van kennis te stimuleren. Dit kan ook ten goede komen van de economische ontwikkeling van onze regio. De milieusector blijkt immers internationaal een belangrijke groeipool te zijn.

Inzake de ontwikkeling van scenario's en de onderlinge afstemming van milieurapportering en -beleidsplanning is er volgens de heer Tobback nog een lange weg af te leggen. De bedoeling moet zijn te komen tot rapporten die duidelijke beleidssce-

nario's en keuzes bevatten, zodat het parlement aan de minister kan aangeven welke richting het beleid moet uitgaan. De milieurapporten moeten dan wel boven elke verdenking staan.

De heer Joachim Coens begrijpt uit de bespreking van het verslag dat de VMM rekening houdt met de opmerkingen van het Rekenhof, onder meer inzake de opstelling van een nauwkeurige Mira-begroting en de verdere ontwikkeling van de milieudatabank. Blijft echter het probleem van de deontologische fouten die zijn gemaakt. Het lid wil wat dit betreft een onderscheid maken tussen de leden van de stuurgroep en het projectteam. De projectleider had zich moeten onthouden van de beoordeling van projectvoorstellen. Wat het toekennen van contracten aan de onderzoekscel van de projectleider betreft, had men een beroep moeten doen op mededinging. Het feit dat het werken met de eigen instelling als voorwaarde werd gesteld voor het aanvaarden van de taak van projectleider is geen geldige reden om de wetgeving inzake overheidsopdrachten niet te respecteren. Ook bij toepassing van de cumulatieregeling en het hanteren van het KVIV-barema blijven er vraagtekens.

De voormalige projectleider, die nu kabinetschef is van de minister van leefmilieu, kwam enkele maanden geleden in het nieuws naar aanleiding van een bouwovertreiding in bosgebied. Uit de feiten bleek volgens de heer Coens dat de betrokkene bewust de reglementering heeft overtreden. Dit alles getuigt volgens het lid van een overmoedige houding en een gebrek aan deontologie en respect voor de wetgeving. Door het in opspraak komen van haar kabinetschef komt de geloofwaardigheid van de minister in het gedrang. Daarom wil het lid weten welke houding de minister aanneemt ten aanzien van haar kabinetschef.

De heer Frans Wymeersch stelt vast dat naar aanleiding van de bespreking in de commissie de opmerkingen van het Rekenhof inzake belangenvermenigving in minder scherpe bewoordingen worden gesteld. Volgens het lid werd niettemin de enorme politieke verantwoordelijkheid inzake de werking van het Mira-project in het verleden aangetoond. De dienst die de rapportering moest begeleiden en opvolgen bleek onderbemand. Daarom moest voor belangrijke taken een beroep worden gedaan op een beperkte kring van steeds dezelfde milieudeskundigen. Er was overlapping en een gebrek aan afstemming tussen de Mira-projecten en de beleidsplanning. De milieudatabank is, ondanks een decretale opdracht die dateert van 1990, nog niet operationeel.

Een ander belangrijk punt betreft volgens de heer Wymeersch echter de politieke verantwoordelijkheid van de huidige minister. De vroegere projectleider, die nu kabinetschef is, heeft in het verleden in feite zichzelf overheidsopdrachten toegekend ten belope van 42 miljoen frank. De indruk bestaat dat hij zelf over de contractvoorwaarden kon beslissen. Ook over de deontologische houding van andere leden van de stuurgroep worden in het verslag opmerkingen gemaakt. Het gebeurde bezoelelt volgens het lid het imago van de minister. De minister moet daaruit conclusies trekken wat het functioneren van haar kabinet betreft.

De heer André Denys wijst op het algemeen probleem van de toewijzing van studie- en onderzoeksopdrachten aan academici. Het lid volgt deze problematiek al langer en stelde een bepaalde vorm van lobbying door de universiteiten vast. De onafhankelijke positie van universitaire onderzoekers komt daardoor soms in het gedrang. Wat de Mira-rapporten betreft, wordt het lobbying-probleem nog scherper gesteld door het feit dat leden van begeleidingscomité en stuurgroep, en de projectleider, betrokken partij waren bij het uitvoeren van opdrachten. Uit de bespreking blijkt echter ook de grote deskundigheid van de voormalige projectleider en de huidige kabinetschef.

Daarnaast is er volgens de heer Denys de politieke verantwoordelijkheid inzake het respecteren van de wetgeving betreffende overheidsopdrachten. Ook indien er een kennismonopolie was, had de vorige minister een beroep moeten doen op mededinging. Waarom buitenlandse deskundigen niet bij de rapportering betrekken, hetzij voor de uitoefening van sommige taken, hetzij als adviseurs voor de selectie van opdrachtnemers? Uit eerdere discussies over de problematiek van ministeriële onderzoeksopdrachten heeft het lid onthouden dat er nood is aan een grotere openbaarheid. Zo zou elke minister jaarlijks aan de bevoegde parlementaire commissie kunnen meedelen welke onderzoeksprojecten en studies zullen worden gefinancierd en daarover verantwoording afleggen. Er kunnen dus lessen worden geleerd uit wat in het verleden fout is gegaan. Verdere politieke conclusies moeten er volgens het lid niet aan worden verbonden.

De heer Johan Malcorps meent dat in de loop van de bespreking een genuanceerd beeld werd opgehangen van de situatie inzake milieurapportering. Uit de uiteenzettingen blijkt dat op korte tijd heel wat vooruitgang werd geboekt. Acht jaar geleden moest in Vlaanderen nog worden gestart met milieuplanning. Er was toen een tekort aan milieu-expertise, bijvoorbeeld inzake de ontwikkeling van

milieumodellen, en die vaststelling gaat ook vandaag nog gedeeltelijk op. Buitenlandse modellen kunnen als inspiratiebron dienen maar moeten ook nog, bij voorkeur door Vlaamse onderzoekers, worden vertaald en omgezet naar onze situatie. De VMM sprak van een beperkte kritische massa. In die omstandigheden is men gekomen tot het definiëren van een hoofdopdracht (coördinatie en planning) en deelopdrachten. De Vlaamse regering heeft ingestemd met de omschrijving en de toewijzing van de opdrachten. Er is discussie mogelijk over de vraag of de vorige regering en minister op die manier de opdrachten hadden mogen gunnen. Uit de bespreking blijkt in ieder geval dat er specifieke omstandigheden waren. Er blijkt ook een algemene appreciatie te bestaan voor het werk dat door het team en de projectleider werd verricht. Dit sluit niet uit dat, zoals de heer Tobback voorstelt, een gedragscode wordt uitgewerkt om dergelijke betwisting van de gunning van opdrachten in de toekomst te vermijden.

Voor de heer Malcorps is het op elkaar afstemmen van Mira en Mina een belangrijk punt. Ondanks de vooruitgang kan de afstemming nog verbeteren. Dit moet leiden tot een goede planning, niet alleen als basis voor het aanvullend maar ook voor het algemeen milieubeleid. Scenario-analyse zal in de toekomst meer en meer gebeuren, maar ook andere instrumenten kunnen dienstig zijn. De verdere uitbouw van de milieudatabank is een aanbeveling waaraan de VMM gevolg moet geven. Het lid vraagt tenslotte een verbetering van de afstemming met de planning die op federaal niveau gebeurt.

Antwoord van de minister

Mevrouw Vera Dua, Vlaams minister van Leefmilieu en Landbouw, antwoordt eerst op de opmerkingen over de toewijzing van studie- en onderzoeksopdrachten. Er is de bijzondere situatie waarbij het gaat over opdrachten die in het verleden werden toegewezen, onder meer door de vorige regering, en anderzijds over personen die nu een vertrouwensfunctie bekleden op het kabinet. Bij het samenstellen van haar kabinet heeft de minister zich laten leiden door deskundigheid en niet door partij-aanhorigheid. Zoals herhaaldelijk gesteld, is de expertise inzake milieubeleid schaars in Vlaanderen. In die zin is het logisch dat de vroegere Mira-projectleider, die door de minister een witte raaf in het Vlaamse milieulandschap wordt genoemd, door haar werd aangezocht om een belangrijke functie op het kabinet waar te nemen. De minister verklaart het volste vertrouwen in haar kabinetschef te behouden. De vorige minister van leefmilieu heeft zich overigens, naar aanleiding van het

verslag van het Rekenhof, in een persmedeling uitgesproken ten gunste van de persoon van de vroegere projectleider en het werk dat door hem werd verricht.

Wat de belangenvermenging betreft, is het volgens minister Dua duidelijk dat de projectleider, toen hij destijds voor die opdracht werd aangezocht, bepaalde eisen en voorwaarden heeft gesteld. Hij was enkel bereid de coördinatietaak op zich te nemen als hij met zijn eigen instrument en vertrouwde medewerkers mocht werken. De verantwoordelijke instanties hebben ervoor gekozen op de gestelde voorwaarden in te gaan. De contracten werden getekend door de destijds bevoegde minister en/of goedgekeurd door de Vlaamse regering. De opmerkingen van het Rekenhof waren dan ook in eerste instantie gericht aan de bevoegde overheid.

De heer Eric Van Rompuy laat in dit verband opmerken dat parlementairen ook het recht hebben vragen te stellen over de werking van de huidige kabinetten. Overigens hebben ook leden van andere fracties daartoe een interpellatieverzoek ingediend.

Inzake de vergoeding van de coördinatieopdracht stelt minister Dua vast dat de privé-sector aan deskundigen van internationaal niveau tot het dubbele betaalt van het barema dat met de projectleider werd overeengekomen. Men kan het tarief nog te hoog vinden, maar de minister wijst erop dat zowel de bevoegde administratie als de minister daar anders over oordeelden en een contract sloten. De Inspectie van Financiën gaf daartoe een gunstig advies. Er lijkt geen sprake te zijn van een inbreuk op enige wetgeving. Misschien is er wel een algemene behoefte aan een duidelijke richtlijn over de vergoeding van deskundigen. Die mag echter niet ten koste gaan van de kwaliteit van de experts waarop de overheid een beroep wenst te doen. Hier speelt ook de wet van vraag en aanbod.

De minister herinnert aan haar eerdere tussenkomst over de cumulregeling. Ze beschikt over documenten die aantonen dat de betrokkene de toestemming van de instelling heeft gevraagd. Er is dus geen grond om van een inbreuk op deze regeling te spreken. Ook het decreet wetenschappelijke dienstverlening werd niet overtreden aangezien dit decreet het sluiten van een contract met een naamloze vennootschap nog als mogelijkheid openlaat. Naar de geest van het decreet had wel de voorkeur moeten gaan naar een overeenkomst met de instelling. Maar de opdrachtgevers hebben dit ook niet als voorwaarde gesteld bij het onderhandelen over de overeenkomst. Blijkbaar gebeurt het nog dat

dergelijke opdrachten aan andere rechtspersonen dan de universiteit worden toevertrouwd.

Minister Dua wil het debat met de commissie aangaan over de rol van de stuurgroep. Ze is vragende partij om meer duidelijkheid daarover. Er zijn op niveau van de Vlaamse overheid, en onder de bevoegdheid van de minister, nog stuurgroepen actief waaraan deskundigen deelnemen. Daar voor sommige thema's een tekort aan expertise bestaat in het Vlaamse gewest, gebeurt het vaak dat slechts enkele onderzoekers hiervoor in aanmerking komen. Betekent dit dat op onderzoekvoorstellen van deze stuurgroep niet kan worden ingegaan omdat de leden ervan belanghebbende partij zijn? Het gevolg zou kunnen zijn dat gebrek aan expertise op bepaalde domeinen tot nog minder onderzoeksopdrachten leidt en dat de professoren die in dergelijke stuurgroepen actief zijn zich daaruit terugtrekken.

De heren André Denys en Eric Van Rompuy stellen dat ook op buitenlandse expertise een beroep kan worden gedaan, zoals bijvoorbeeld in de mediasector is gebeurd.

Wat de verhouding tussen de ontvangsten en de uitgaven voor Mira betreft, verwijst minister Vera Dua naar de bijkomende aanwervingen voor het projectteam. Dat het team nu geheel uit statutaire ambtenaren bestaat, heeft wel als neveneffect dat de beleidsevaluatie inzake milieu nu door ambtenaren zal worden gestuurd. In buitenlandse voorbeelden doet de overheid, omwille van de onafhankelijkheid, net een beroep op externe instanties voor beleidsevaluatie. Uit de uiteenzetting van de VMM onthoudt de minister verder de noodzaak om Mira en milieubeleidsplan als twee gescheiden instrumenten te beschouwen, ook al moet de onderlinge afstemming worden verbeterd. Wat dit laatste betreft, is het ook aan het planningsteam om de nodige inspanningen te doen om het Mira als basis voor het milieubeleidsplan te nemen en het gedane wetenschappelijk onderzoek te valoriseren.

De minister heeft vastgesteld dat er inderdaad een veelheid aan onderzoekscontracten en studieopdrachten door de Vlaamse overheid worden toegewezen. De administratie, zeker in de leefmilieusector, doet inspanningen om die projecten maximaal op elkaar af te stemmen. Een goede inventaris van dit onderzoek is zeker nuttig. De overheid moet erover waken dat de studies echt een beleidsvoorbereidende functie hebben en dat een wildgroei aan contracten wordt vermeden.

De VMM stelt volgens minister Dua reeds heel wat milieu-informatie ter beschikking. Tot een geïntegreerde databank is het nog niet gekomen. De oorzaak ligt in het gebrek aan afstemming tussen de diverse datareeksen die door verschillende instellingen worden geleverd. Er wordt verder gewerkt aan de uitbouw van een gemakkelijk consulteerbare logische databank.

Replieken

De heer Joachim Coens blijft bij de vaststelling dat er deontologische fouten zijn gemaakt, zo heeft de voormalige projectleider over eigen projecten kunnen oordelen. De regels met betrekking tot wetenschappelijke dienstverlening door universiteitsprofessoren zijn evenmin volledig gerespecteerd. De aangehaalde reden is steeds dat de vroegere projectleider de enige deskundige is die de opdracht tot een goed einde kon brengen.

De heer Coens verwijst naar de regeerverklaring, meer bepaald naar de beslissing om de kabinetten in te krimpen en de intentie om de administratie meer verantwoordelijkheid te geven. In die logica horen technische deskundigen niet thuis op een kabinet, wel politieke adviseurs van de minister. De heer Eric Van Rompuy sluit zich hierbij aan en stelt dat de minister de indruk wekt dat er slechts één persoon is die voldoende onderlegd is om deskundig advies te geven over het Vlaams milieubeleid. Wat met de expertise van de administratie? Het lid informeert tevens naar de vergoeding en de voorwaarden waaronder de projectleider nu de functie van kabinetschef waarneemt.

De heer Joachim Coens wijst erop dat de minister ook niet heeft geantwoord op de opmerking over de bouwovertreiding van de betrokkene. Zijn er voorafgaandelijke akkoorden met de kabinetschef gesloten vooraleer hij de opdracht heeft aanvaard? Heeft de minister weet van gerechtelijke acties tegen de betrokkene op basis van het verslag van het Rekenhof, waarin toch sprake is van belangenvermenging?

De heer Frans Wymeersch vraagt of de minister de kabinetschef ook zou aangeworven hebben indien ze op dat ogenblik op de hoogte was van het verslag van het Rekenhof. Wanneer kreeg de minister kennis van het verslag van het Rekenhof?

Minister Vera Dua repliceert dat het haar expliciete bedoeling is de administratie maximaal te responsabiliseren, ook wat beleidsvoorbereidend werk betreft. Het leefmilieubeleid is echter vaak een technische aangelegenheid en het is haar keuze

om zich bij het nemen van beleidsbeslissingen, wat een politieke verantwoordelijkheid is, op het kabinet te laten ondersteunen door een deskundige vertrouwenspersoon.

De minister stelt verder dat afspraken over de voorwaarden waaronder kabinetsmedewerkers functioneren, bijvoorbeeld over de onafhankelijkheid die ze behouden, een interne aangelegenheid van het kabinet zijn. De voorwaarden inzake verloning blijven binnen de richtlijnen van de regering over de vergoeding voor kabinetsmedewerkers. De minister is niet op de hoogte van eventuele gerechtelijke acties naar aanleiding van het verslag van het Rekenhof. Ze kreeg op hetzelfde ogenblik als de parlementairen kennis van het verslag van het Rekenhof. Dit verslag heeft geen gevolg voor de keuze van de minister. Wat de bouwovertreiding betreft, antwoordt de minister dat ze dit als een zaak van de betrokkene beschouwt. Die zal, zoals iedereen, een gerechtelijke beslissing moeten afwachten en zich bij de definitieve uitspraak moeten neerleggen.

De verslaggever,

De voorzitter,

Bruno TOBBACK

Jacques TIMMERMANS